

Varga József

Mégis fény gyúlt

Szerkesztette és lektorálta: dr. Laczkó András

© Varga József

BIRÓ
family
KIADÁS

Budapest, 2004.

TARTALOM

Apám utolsó nyara

Parázs volt bennem
Égi harmat
Iluska emlékkönyvébe
Jövőt adó
Fehér liliom
Aranybíbort
Követ dob rám...
Tűzsugarat nékem
Fogom a kezéd
Arannyal vonnak be
Vágy
Apám utolsó nyara

Hónapsoroló

Évszakok

Tavasza
Nyár
Ősz
Tél
Körtefa
Érik...
Jövőnek fénye
A szűzi hó...
Szállingózva már...
Néhány téli haiku
Jézust váró lelkem
Hálát zengve
Évváró
Szilveszter '74
Táborozók
Cinkepanasz
A gerle
Orgonabomlás
Hárfásdal
Hónapsoroló

Segíts nekem!

A „viharmadár”
A Szem, a Száj, a Fül
II. Rákóczi Ferencre emlékezve
„Berzsenyinél”
Deák Ferenchez
Gárdonyi Géza sírjánál
Rajta magyar!
Szindbádhoz
Krúdyhoz a Kéhli Vendéglőben
Költő...
Mura mente dalnoka
Segíts nekem!

Lélekvergődés

Az esztergomi Duna partján
Átkot szül
Munkanapom
Távozás
Meddig él még
Üzenet...
Rabsors
Vigadjanak!
Az útszéli fakereszt
Búcsú Barátomtól...
Az élet morotváján
Lelkemre rázuhant...
Mégis fény gyúlt
Halálcella
Csokrot emlékül
Lélekvergődés

Varga József kozmoszának melege

Apám utolsó nyara

Parázs volt bennem

Vendégem volt ma drága lényed,
S lelkembe szállott égi fényed.
Kinyílt hitemnek rózsaaága,
Létedre világok Királya.

Parázs volt bennem Istenséged,
Örök fénnel tündöklő mécses.
Most lángtengerré vált a szívem,
És benne szereteted pihen.

Így lettél életem napfénye,
Rügyet fakasztó reménysége.
S míg hitbimbómat ápolgatom,
Hálaének fakad ajkamon.

Légy hát áldott, ó, menny s föld Ura,
Örök életünk alkotója!
Tárd ki felénk ölelő karod,
Add meg nekünk mennyei lakod!

1954

Égi harmat

Bimbó fesel a lelkem mélyéből,
S mint virág szirmából az illat,
Dalolva száll ajkamról a szózat:

Te vagy az életem
Márványkő oszlopa,
Vajúdó keblemnek
Enyhítő balzsama.
Lángoló szívemnek
Szomjoltó itala,
Vágykeltő szememnek
Hűsítő harmatja.
Csábító mosolyom
Fagyasztó tilalma,
Gyönyörtől vonagló
Testemnek oltalma.
Sötétség elleni
Küzdelmem harcosa,
S múlandó életem
Mennyei vígasza.

Nyílj hát lelkemből fakadó rózsza!
Égi harmat öntözgesse ágyad,
Isten keze ápolja az ágad!

1955

Iluska emlékkönyvébe

Légy ártatlan, mint a rózsza,
Hallgass mindig a jó szóra!
A tisztaság örök erény.
Mint a lélek, örökké él!

Virágszálnak lenni soha
Ne feledjél, kis Iluska!
Benned mindig tisztán égjen,
A szeretet szelíd fénnel!

Göntérháza, 1955 telén

Jövőt adó

Úgy őrizlek téged,
Mint egy kristálykelyhet,
Melyben szerelmünknek
Szép virága erjed.

Ha fagyos szél éri,
Elhervad a rózsza,
Ha nem éri harmat,
Szárad töve alja.

A fényes nap heve
Felüdíti kelyhét,
Szirmaiba rejtve
Az élet bő nedvét.

Őrizem is féltőn
Bensőm kis virágát,
Szerelmes szívemnek
Jövőt adó álmát!

Göntérháza, 1957

Fehér liliom

Légy te is hasonló,
mint e nemes virág!
Lelkedben viruljon
a szűzi tisztaság!
Élettitek rejlik
e virág kelyhében,
mint igaz boldogság,
erények medrében.

Dobronak, 1956. XII. 8.

Aranybíbort

Oly sok bölcs kereste hajdan,
Az igazság áldott kútját,
Kutatom én lelkem mélyén,
Boldogságom hév forrását.

Benne lellek kedves téged,
Kire oly sokáig vártam...
Ott pihensz most, szerelmesen,
Mint a gyermek anyja karján.

Aranybíbort tűz rám a nap,
Mert te szeretsz, érzi szívem.
Boldogságom virágdíszes,
Madárdallal lelked izen.

Jaj, de árnyék suhan végig
Éltem bíboros hajnalán,
S ködfátyolba burkolózva
Közeleg a sötét halál...

Dobronak, 1957

Követ dob rám...

Követ dob rám gonosz világ,
Mert tégedet úgy szeretlek,
Mint óceánok titkos mélye,
Öleli a tengervizet.

Hogy szeretlek, mért tagadjam,
Hisz ezt súgja, mondja ajkam.
Érző szívem érted dobog,
Égő szomját hogyan oltsam?

Szeress te is, barna lányka,
Májusom nyíló virága!
Légy sötét éjemnek fénye,
Lelkem örök reménysége!

Hagyd a rózsát leszakítnom,
Véle létem földíszítnem,
Mint szép csokrot megőrizlek,
Örökké, kisvirág téged!

Dobronak, 1957

Tűzsugarat nékem

A napfényt, ha durván
Lelopják az égről...
Olyan most a lelkem
Elszakítva fénytől.

Hozd vissza szép szemed
Tűzsugarát nékem,
S a te drága lényed
Boldogítsa életem!

Radamos, 1962

Fogom a kezed

Még mindig fogom a kezed,
Bár már öregesen reszket.
Még mindig bűvöl a szemed,
Ámulva hódolok neked.
Még mindig érzem a szíved,
S maradok hűséges híved!

Maribor, 2002 áprilisában

Arannyal vonnak be

Most kellene égned,
míg ragyognak lelkedben
az ezüstös Csillagok.

Most kellene lépned,
míg lángolnak szívedben
a tavaszi Hajnalok.

Most kellene kérned,
míg hallgatnak kegyesen
a megőszült Harangok.

Most kellene félned,
míg hatalmad élvezed,
s rád törnek a Bitangok.

Most kellene élned,
míg arannyal vonnak be
a sugárzó Nappalok.

Göntérháza, 2002. november 30.

Vágy

Szeretnék néha visszajönni,
Ha majd a síron túl leszek,
Ne félj kísértő lényemtől,
Panaszt neked sosem teszek!

1957

Apám utolsó nyara

Apám a diófánk
Árnyékában pihent.
Nyár volt. A magasban
Lanyha szellő lengett.
Kismadár csicsergett
A dús lombok között,
Napsugár bújt meg a
Báránfelhők mögött.

Ábrándozott szegény.
Igézte a szép múlt...
Magát látta újra,
Mint gondtalan ifjút.
Ekeszarvát fogva
Vígan, dalolva szánt,
Veti az életet,
Sok gondot boronál.

Egy lány csodás képe
Villant szeme elé,
Kit büszkén vezetett,
Fényes oltár felé...
Hatvan év boldogság
És együttélés után,
Itt hagyta őt árván
Ez évnek tavaszán.

Nyolcvan év nyomja már
Meggörnyedt két vállát,
S nem tudja feladni
Gazdagon szőtt álmát.
- Nagyapó! - kiált a
- Legkisebb unoka.
- Lepkét fogtam. Nézd meg!
- S kacagva mutatja.

- Gyere ki a rétre,
Kergetni nyuszikát!
Ragadjuk meg fülét,
Kapjuk el a farkát!
Vagy vessünk bukfencet,
Puha most a pázsit,
Dobd le a párnádat,
Rúgd félre a sámlit!

Megcsillan a szempár,
Mosoly ül az arcon.
- Hej be rég volt fiam,
Hogy perdült a lábom.
Most már csak azt várom,
Hogy jöjjön a halál,
S kidőlt vén legénnyel
Csendesül a határ...

Újvidék, 1960

Hónapsoroló

Évszakok

Tavaszi

A tetőkről megindul
a fehér fedő,
mint vászon alsószoknya
lágyan aláhull.
Üres marad a tető,
s a cserép izzad.

A tó tükrén roppan a
vékony jéglemez.
Napfény gyöngyöz a fűszál
még zsenge hegyén.
Álmos kankalin ébred
a partok ölén.

A patak menti sárga
fűz barkát dajkál.
A fenyves tűlevelén
víg ének fakad,
de a bérc sziklaormán
még csillog a hó.

Nyár

Smaragd színű fűtenger
között tűzpiros
pipacsot ringat lágyan
az enyhe szellő.
Fecskemama eteti
éhes csöppjeit.

Dús kalász hull a földre
a kaszaéltől,
zsákokba kerül a szem,
az áldott kenyér.
Bodri hancúroz büszkén
öt gyermekével.

A cseresznyefán rigó
bogyót csipeget.
Édes körte harangoz
gazdag lomb között.
S vidám gyermekcsoport száll
messze a nyárban.

Ősz

Tarkablúzos dombhátak
nyerges lankáin
jószagú illat terjeng.

Mézédes mustot
sajtol a szorgos gazda,
telnek a hordók.

Ügyes kezek kopasztják
a gyümölcsfákat.

Szegény lesz a természet.

A szántón már csak
a kukorica megtört
szára örködik.

Üres a fecskék, gólyák
megrongált fészke.

A fagyos-felhős égen
vadludak szállnak,
s a kihalt mezőkön a
varjak az urak.

Tél

A diófa ágán még
csüng néhány levél,
csípős szél cirógatja,
síri hangja száll,
zenéje az elmúlás
bús fuvolája.

A tájra újra ezüst-
fehér hó terül.
Az ablaküveg furcsa
virágot terem.
Kályha mellé bújnak a
gyerekek, vénék.

Babonás mesék élnek
a lelkük mélyén.
Kis Jézust váró szívük
hálával telik,
s boldog reménnyel várják
az új év jöttét!

Göntérháza, 2003

Körtefa

udvarunk
          sarkában
virágzó
          körtefa
dúslombú
          ága közt
gyümölcse
          harangoz
fényes nap
          érleli
bő harmat
          áztatja
ősz felé
          tél elén
mi Matyink
          élvezi

Lendva-hegy, 2001 augusztusában

Érik...

érik a
rizling
énekel
a pint
gyöngyöt vet
szája
a gyönyört
várja

Göntérháza, 2002. június 10.

Jövőnek fénye

Gyertyafénnyel gyújtottuk meg
A mai ünnepségünket,
A boldogság örökhangú
Dicsérő üdvözlésünket.

Elűzzük a gonoszságot
A megmérgezett lelkekből!
Rakjon fészket most újra ott
Bárányszelíd örömeiből!

Jó szándékunk nem is titkolt:
Békét lopni a szívekbe,
Gazdagrétű bátorságot,
Megértést az emberekbe.

Karácsony szép éjszakáján
Legyen veletek a béke,
S a világot ölelje át
A jövőnek boldog fénye!

Göntérháza, 1998. december 23.

A szúzi hó...

Azt hitted, te balga ember,
Örök tavasz lesz az élet?
Rózsák között, tövis nélkül
Boldogulhasz majd tétlenül?

Tudd meg: harc a földi élet!
Küzdj hát véle, hogy legyőzzed!
Bor, szerelem, május-éjek
Tündérálom, csalfa képek.

Haldoklik a gonosz világ,
Hervad, mint a beteg virág.
Bosszú érik a szívekben,
Tőr lapul a tenyerekben.

Testvérvérre szomjas a nép,
Megtagadja nemes lelkét.
Erkölcstelen fertő a Föld,
S a szeretet benne kiölt.

Várlak téged, ó, szúzi hó,
A sok bűnre szennytakaró.
Hozd vissza a szeretetet,
Teremtsd újra értékrended!

Dobronak, 1956. II. 12.

Szállingózva már...

Szállingózva már hull a hó,
Az új sírra gyásztakaró.
Virágdíszes koszorúkkal
Most hantolták fájó búval.

Egy jó anya pihen csendben,
Elhagyva a földi létet,
De itt maradt árva fia,
Szívében a bánat kínja.

Engemet is vigyetek el.
Túlvilági sötét lelkek!
S sírhantomra nefelejcsset
Jó emberek helyezzetek!

Dobronak, 1956. III. 10.

Néhány téli haiku

A házeresről
üvegjégcsapok lógnak -
fagyasztó világ.

Az ablakokra
virágot mintáz a tél -
élethaldoklás.

Erdőn és mezőn
fehér bundát ölt a táj -
fákon hólabdák.

Meleg kéményből
a szőke füst száll, kormoz -
békés a szobánk.

Göntérháza, 2002. november 25.

Jézust váró lelkem

Jézust váró lelkem
Most csodára vágyik,
Kicsi fenyőfácskát
Neki csendben állít.

Szerényet, szegényet,
Jusson mindenkinek.
Krisztusi kegyelmet,
Vágyó emberszívnek.

Sugározzon fénye
Az egész világra,
Angyali üdvözlét
Szálljon békés tájra.

Cser-hegy, 2002. december 22.

Hálát zengve

Kettős tornya égbe mered,
Rajta régi vaskereszt,
Hirdeti az Úr otthonát,
Hit-reményt, szeretetet.

Lágyan szóló orgonadal
Emeli föl lelkemet,
Mámorító tömjénillat
Tölti be a szívemet.

S míg vonszolom fáradt léptem,
Zengő szava hull elém:
Üdvözlégy, ó, áldott Jézus!
Védő karod nyújtsd felém!

Add, hogy ajkam érinthesse,
Megváltónk öt szent sebét,
Krisztus vére lobbantsd lángra,
Hitem alvó mécsesét!

Jézus teste: élő kenyér,
Légy vendége bensőmnnek!
S hálát zengve én boldogan
Néked adom éltemet!

1954

Évváró

Új évet köszöntünk
Újévnapján reggel,
Adjon boldogságot
Szent János nevével!

Jézust köszönteni
Gyűljünk most templomba,
Az Igét hallgatni,
Urat magasztalva!

Kérjük a jó Isten
Kegyelmes áldását,
Hintse ránk békéjét,
S végtelen jóságát!

Göntérháza, 2002. december 29.

Szilveszter '74

Megjött a tél, itt van végre
Szilveszter, az óév vége.
Összegyűltünk jó barátok,
Testvérek és sokan mások.

Köszöntjük a ház asszonyát,
Nyújtson nekünk bő lakomát!
Cserépbogrács húst rotyogjon,
Kristáлыпohár bort csillogjon!

Fiatal még a ház ura,
Legyen neki sok utódja!
Sokasodjon jószág, erény,
Szívünkben a boldog remény!

Új esztendő első napján,
A szeretet víg hajnalán,
Azt kívánjuk mindenkinek:
Legyen boldog e kis sziget!

Lendva, 1974. dec. 31-én, 11 óra 45 perckor

Táborozók

Táborozók, gyűljetek,
Lepjük el a hegyeket,
Örülni a tavasznak,
Reggeli hús harmatnak!

Sátrat verni völgy ölén,
Bársonyos rét szőnyegén,
Fodros vízű patakban
Fürdeni a habokban!

Tábortűz fénye mellett
Eltölteni az estét,
Növényeket gyűjteni,
Természetet védeni!

Légy kis pajtás szorgalmas,
Mutasd meg, hogy cserkész vagy!

Hodos, 1956

Cinkepanasz

kemény télben
a jó gyerek
magot szór a
kisablakba

erőszakos
verébsapat
rákapott a
magtálcára

bő asztalkán
üres tányér
a kis cinke
futhat másért

Göntérháza, 2003. 02. 22.

A gerle

ablak előtt
    áll egy fenyő
sűrű ágú
    magas törzsű

bús gerlice
    fészkel rajta
tollászkodik
    szelíd fajta

zúzmara hull
    jégcsap törik
várja már a
    tavasz jöttit

Göntérháza, 2003. 02. 22.

Orgonabomlás

A szösze szellő göndör
fürtjei közül
bomlott ki bódítóan
a virágillat,
s mámoros-ölelkező,
vad táncba perdült
egy lángoló napsugár
fényhajtincsével.

Figyeld csak ezt a furcsa,
abszurd játékot! -
Szólt részeg csodálattal
a kékliliom
bársony szirmán szerelmi
párnászra váró
zümmögő kis darázshoz
suttogva társa.

A rozsdamart csatorna
alatt rejtező,
tollas-meleg fészkében
fiókat költő
nyugtalan fecskemama
ámulva nézte
az ébredő évszak
víg változását.

A fehérszoknyás-díszes
cseresznyeágon
játszó tarka pillangó
is boldog, vidám.
S aggódó szívemben már
a bűvös tavasz
békés jövőt ígérő
hangja muzsikál!

Göntérháza, 2002. április 21.

Hárfásdal

Halicanumi lantos
vagyok én,
muravidéki Nimród-
ivadék.

Álmos szépen álmodó
utóda,
pogány-jobbágy nemzedék-
főoka.

Új Tavaszt váró Nyárfa,
gólyahír,
a Lendva menti tájon
zengő síp!

Lendva-hegy, 2002 júliusában

Hónapsoroló

január január
fehér bundás
január

február február
jeget törő
február

március március
télkergető
március

április április
vén-furfangos
április

szép május szép május
meleg-fényes
szép május

június június
kalász-védő
június

július július
kenyéradó
július

augusztus augusztus
nyarat úzó
augusztus

szeptember szeptember
gyümölcs-védő
szeptember

október október
víg kedélyű
október

november november
búfelejtő
november

december december
áldást váró
december

Göntérháza, 2001 idusa

Segítségem!

A „viharmadár”

(A költő születésének 150. évfordulójára)

1822 december éjének utolsó perceiben
megrendült az ég, följajdult a föld,
s hidegen vajúdott a zúzmarát pattogó
téli éjszaka. Csillag pattant, fénysugár,
harang kondult öregtompán,
s a szalmatetős kiskőrösi házikó
alacsony, mestergerendás szobájában
„világra pottyant” egy emberóriás:
Petőfi Sándor, a költő és forradalmár.

Szíve viharos dobogását
a szülőföld őszinte szeretete,
az ezerarcú, varázsos Alföld
sokszínű világa pezsdítette.
Vére feszülő-lázongó lángolását
a világforradalmak újító tüze hevítette.
Gyermekkorának gazdag-formáló forrását
a magyar táj varázsos ereje,
a népmesék lebilincselő-hódító,
tündér-boszorkány-kiskondás hatása,
az ezer évig zsellérgúzsban tartott
nép ajkán fakadó népdal virágoztatta.

És legnagyobb lett a legnagyobbak között!

Dózsa parasztbocskorába lépve
magasra szállt az Olümposzra.
Jobbjában a világszabadságért szikrázó
lánglelkű-élű, rendbontó-erejű kard,
baljában a leigázott embermilliók
hő vágyát kifejező lírai lant.

Dúsgyökérzetű költészete a népélet
változatos világából meríti bő tápanyagát:
a rongyokkal bélelt cigányputrik füstös
homályából, a vályogfalú, nádtetős kunyhók
földbeshűpelt pocsolyaodúiból,
az ódon-dohos pincék, bérkaszárnnyák
poloskabűzös munkás-nyomortanyáiból,
az útszéli bokrok, árkok, tanyák, puszták,
parkok és vasútállomások mélyén megbújt
szegénylegények, kivetettek, nincstelenek
siralomház-jajgató, létfojtó nyomorából;
a ponyvanagyságú földjéért remegő
sovány tehenét féltő-védő,
szegényparaszt-igavonó-izzadó gyötrelméből,
a föld kincseit feltáró-bányászó,

olajgőzös vajúrok ezer-átkot sziszegő,
keservet sirató panaszaiból.

Fonta a búzakalászt ringató, pipacs-hullámlású,
kékbúzavirág-szemű, gyöngyharmatos rónán,
a tölgyet, bükköt, nyárfát, éget, fenyőt
susogtató, görbeívelésű, termő dombok
barnabarázdás gazdag hátán,
a morotvák, pocsolják, kákástavak
rekettyés-szegélyű gólyahírvirág-szőnyegén,
a mindenkor áldott és ezerszer megálmodott
édes szülőföld soknépű, ajkú, gazdagtermésű,
jövőt formáló délibábos földjén.

Költészetét a szabadság-szerelem istennője
ihlette tartalmi, érzelmi, eszmei, formai,
népművészeti értékelemekkel, s érlelte
őszinte, mély, bárányszelíd, galamblelkű,
jóillatú, szénaszagú, rózsaszínű, tájleíró,
homokízű, felhőfodrá, kacagtató, harcos-hódító,
borongó, haláltmegvető forradalmi értékke;

a ludas-matyis igazságtételű,
csokonai mihályosan egyszerű,
fölülmulthatatlan emberközelségű
és központú, népies hangvételű,
jános vitézes, kalandos, gazdag-életrajzú,
nagyerejű, ősiparaszt-büszkeségű,
szabadvilágot teremtő:
KÖLTÉSZETÉT, MŰVÉSZETÉT!

Göntérháza, 1973

A Szem, a Száj, a Fül

(Költemény-féle a Lilla-díj elnyeréséért - Hévízi Irodalmi Napok)

Anyám szelíd szeme
vigyáz már az égből,
aranyköntöst sző rám
a meleg napfényből.

Arám édes szája
víg mosolyt küld felém,
olt varázsos bája
boldogságot belém.

Apám éles füle
felfog minden balhét,
sokrétű kalandot,
életem balléptét.

Így e három testrész:
a Szem, a Száj, a Fül,
óv engem, míg létem
mély sírba nem merül.

Hévíz, 2002. augusztus 8.

II. Rákóczi Ferencre emlékezve

A végeken Vak Bottyán népe örült
Kibontották Rákóczi lobogóját,
Rajta: „Pro Patria et Libertate!” -,
Amikor háromszáz évvel ezelőtt
Meghallották a tárogató hangját.

Esze Tamás talpasai, Bercsényi
Megalázott, nyomorba süllyedt hada,
Béri Balogh Ádám jobbágy serege
Végigdübörgött a Kárpát-medencén,
S újjongva szállt szerte győzelmük dala.

A kuruc fejedelem a francia
Királytól várt fegyvert és támogatást,
Az orosz cár segítségét... Megbukott
Zrínyi szellemisége, s Rodostóban
Hunyt el árván, a Márvány-tenger partján!

Göntérháza, 2003

„Berzsenyinél”

Hova tűntek a niklai
Öreg vadgesztenyefák?
Milyen álmokat őriznek
A vén kúriaszobák?

A kertben még árválkodik
Egy soktörzsű naspolya.
A sövénynél múltat gyászol
A százéves diófa.

Érzem ódai szellemed,
A szép Horatius-dalt,
Mit büszkén dédelgetnek még
Az ódon, titkos falak.

Itt született maradandó
Költészeted, magányban:
Aranyozza magyar egünk
Ragyogó fénysugárral!

Nikla, 2003. november 7.

Deák Ferenchez

(születésének 200. évfordulójára)

Mért neveznek téged
A haza bölcsének
A megtorlás után,
Népünk gyászos sorsán?

Látnoki szemeddel,
Megértő szíveddel
Jelölted útunkat,
Becsülve múltunkat.

A zsitkóci dombok
Őrzik gondolatod,
Őseid örökét,
Itt élők örömét.

Eltűntek a bölcsek,
Az igaz váteszek;
Reméljük a békét,
Jövőnk gazdag fényét!

Göntérháza, 2003

Gárdonyi Géza sírjánál

Egri nyughelyed előtt állok,
Körben a dúslombú, öreg fák.
Gondolatom a múltban kószál,
S szívemet a mámor hatja át.

Az egri bátor vitézeknek
Állítottál dicső emléket,
A végvárak hősi harcának,
Kik általad örökké élnek!

Jeltelen sírodra ezt írták:
„Csak a teste!” Lelked bennünk él;
Sok vihart megélt utódokban.
De te csillag vagy hazánk egén!

Eger, 2003. augusztus 29.

Rajta magyar!

Rajta, magyar! Rajta!

Elő kopja, szabja!

Török feje hulljon!

Rájuk éj boruljon!

Rajta, magyar! Rajta!

Göntérháza, 1999. szeptember 17.

Szindbádhoz

(A 125 éve született Krúdy Gyula emlékére)

A Nyírség igézett,
Hogy téged idézlek,
Fényes prózacsillag.

Fényes prózacsillag:
Költők királya vagy,
Kedélyes utazó.

Kedélyes utazó,
Vidám mulattató,
Messze látó dalnok.

Fényes prózacsillag,
Kedélyes utazó,
Messze látó dalnok!

Göntérháza, 2003

Krúdyhoz a Kéhli Vendéglőben

Varázsos szellemed járt
A Kéhli Vendéglőben.
Ott találkozott velem.

Megigézett a múltad,
A szép világod éke;
A kisemberek népe.

Őrzik csodás emléked.
Zamatos zöldszilvánit
Mégsem élvezhettem itt.

Sugallj bátorító szót,
Emeld föl az esendőt,
hogy hihesse a jövőt!

Óbudán, 2002. május 9-én du. 15 óra 17 perckor

Költő...

Költő, bánj csínján
a szóval,
mint háziasszony
a sóval!

Gondolataid
tömörítsd,
fékezd romboló
béklyóit!

Lobbanjon lángra
a fáklyád,
s őrizd a béke
virágát!

Göntérháza, 2003. szept. 11.

Mura mente dalnoka

(Kanizsa Józsefnek)

Honnan bukkantál elő?
Nem a tenger hulláma
vetett a felszínre!
Te, a Mura mente
bátor dalnoka vagy.
Rokonlélek velem.

Milyen fából faragtak
édes Zalánk szülöttje:
te, gyenge alkatú,
gránit jellemű,
nemes lelkületű,
mélyen érző Ember?!

Szellemiséged békét,
szerelmet gazdagon hint
e romlott világra
jobbító szándékkal.
Pazar költészeted
értékrendet teremtet!

Élj még sok szeretetben
számos bőtermő évet!
Légy mindig mellettem,
te, igazi barát,
hogy gyakran élvezhesd
a Cser-hegy zamatát!

Budapest, 2003. január 26.

Segítség nekem!

segítség nekem költemény
sugározz bátor hitet
a művészet eszményét
változások erejét
óceánok távlatát
egy új kozmosz melegét
emberek megértését!

Göntérháza, 2002. november 29.

Lélekvergődés

Az esztergomi Duna partján

A Duna bal partján sétáltam,
A Mária-Valéria hídnál.
A megcsonkított drága magyar
Földön, az elrabolt Felvidéken.
Előttem a megapadt folyó,
Hátam mögött Párkány szép városa.
Velem szemben az ős Esztergom,
Az impozáns, csodás bazilika.
Omladozó kőfal. Szent István
Királyunk különös bástyavára.

Ülök egy vízcsiszolta, sima
Kövön, s nézem a halkán hullámozó
Vén Ister titokzatos vizét.
Acélbilincs szorítja szívemet,
Népem sorsának ezer éve.
Lelkemet elárasztja őseim
Gazdag, nemes, bátor élete,
Árpád népének varázsos múltja,
A hős utódok méltó tette:
Zrínyi s Rákóczi szabad szelleme.

Hallgatom a felszín csobbanó,
Csillogóan tükröző habjait.
Mintha csendben szólnának hozzám:
Sajnálunk téged, szegény „idegen”.
Itt számodra nem érik gyümölcs,
Ne keresd hát hiába a javad!
Bősz viharok átkos hatalma
Törték meg történelmünk szép fényét:
A bal part most nem lehet „jobb part”!
Az egységet gyűlölet dúlta szét.

Mégis, mit gondolsz, hű Barátom?
Lesz még itt újra boldog kikelet?
A mezők pacsirtája milyen
Nyelven énekel? A szép magyar szó
Eltűnik az idő rostáján?
A lankák víg oldalán a nedű
Milyen dalt csal a nép ajkára?
A szláv-teuton értékrend, szellem
Elfojtja a Góg-Magóg-erőt?...
Ne hagyj, hogy ez megtörténjen, Nagyúr!

Párkány-Esztergom, 2003. augusztus 31.

Átkot szül

Ne higgyétek, hogy meghaltam!
Az élő is lehet halott?!
Csak kikapcsoltam agyamat,
Hogy vállalhassam a harcot.

Ki ellen kell most küzdenem?!
Mért háborog folyton bensőm?
Mi nyomasztja, gyötri lelkem?
Mi sorvasztja konok erőm?

Szemem izzik, vérem pezseg.
Hálót fon a gaz gondolat!
Bennem a létigény remeg,
De átkot szül a fondorlat.

Göntérháza, 2002. március 28.

Munkanapom

Reggel korán ébredek. Hat óra előtt.
Örömmel hallgatom a kakukk víg dalát,
A szoknyásharang lélekemelő hangját.

Egy órát olvasok. Vallásbölcseletet.
Azután jön a kényes borotválkozás,
Majd a langyos vízben történő pancsolás.

Vérnyomásmérés, cukorszint-ellenőrzés,
Inzulinadagolás, tablettafalás.
Diétás reggeli, gyógyteaafogyasztás.

És kezdődik a nehéz taposómalom.
Órákra való készülés, fűkaszálás,
Előadások írása, cikkfordítás.

Délben könnyű ebéd. Újabb injekció.
Egy óra kötelező pihenés, alvás,
Majd a mindennapi, házi barkácsolás.

Internetezés és elektromos posta.
Művészkedés, líra- és prózaalkotás,
Sok időt igénylő, gyötrő ihletvárás.

Vacsora teljes őrlésű rozszsömle, tej.
Inzulin. Szlovén-magyar tv-hallgatás.
Akciófilm, szórakozás, nyugtalan alvás.

Göntérháza, 2003. június 30.

Távozás

a háztetőre szállt a gondolatom
a rigó éretlen szőlőt csipeget
a pokol tornácán most
nem táncolnak a lelkek

az örült zivatar rongybabát kerget
a napfényt sűrű ködfelhő szűri át
macska gombolyítja már
Fortuna szép fonalát

az üvegfal mögött bátran élek
de odakint ördögök víg tánca dúl
két bizonytalan kozmosz
a lélekharang kondul

a szennyes levegőt beszívja tüdőm
arcomba röhög az alattomos lét
s a messze sikló vonat
világom rombolja szét

Göntérháza, 2003. október 10.

Meddig él még

a tudósok szerint
a szív nem fáj
akkor mitől reszket
ég a magány

agyadban gát szakad
bensőd sajog
dübörgő vérfolyam
árad zajong

lebénult gondolat
részeg érzés
szakadó kapcsolat
meddig él még

Maribor, 2003. december 12.

Üzenet...

a rejtett Nap
fényburka
felpattan
s lelkembe
deríti
a béke
olajágát

Lendva-hegyen 2002-ben

Rabsors

deszkapriccsen gyászos
                                  gondolatok
rácsos pincék mélyén
                                  sorvadozok
nincs itt meleg napfény
                                  ólmos homály
telepszik lelkembe
                                  szabadságvágy!

Cser-hegy, 1972

Vígadjanak!

Mi van itt ma? Csodát látok?!
Mennyi vendég! Hölgyek, Urak.
Nagyszülők és gyermekeik,
Szórakozó unokáik.
Mindannyian sorban ülnek,
Velünk együtt ünnepelnek.

Bemutatjuk tudományunk,
A megújult kultúrházunk.
Énekelünk, citerázunk,
Verset mondunk, drámát játszunk.

Sok-sok szépet láthatnak itt.
Arra kérek most mindenkit,
Boldog ifjat, víg öreget,
Csapják össze tenyerüket!
Dallal, verssel mi köszöntünk,
Vígadjanak hát közöttünk!

Göntérháza, 1998

Az útszéli fakereszt

Hány éve állsz itt az árokparton
Bádog-Krisztus árván, megcsonkítva
A korhadtt fakeresztre akasztva?
Fiatalon a jámbor utasok
Fejet hajtva még tiszteltek téged,
S erős hittel bízott benned néped!

„Dicsértessék” - mondták az asszonyok.
A férfiak keresztet vetettek.
A gyerekek félénken néztek.
Reményt vártak tőled a vándorok.
A szegény nép segítséged kérte,
Békés boldogságot a vidékre.

Mért tűnt el arcodról az égi fény?
Rozsda marja időtépte tested.
Jobb kezed hüvelykujja hová lett?
Bal lábadat himbálja a zord szél,
És zörgő-kotyogó bádog-hangja
Riasztja a szelíd madarakat.

Ma már a koldus sem köszön néked,
Bár fáradtan a fűhalmodra ül.
Hátát törzséhez támasztja, s örül,
Hogy ott a kóbor kutyáktól védett...
Aztán vállára veti batyuját,
Úgy folytatja reménytelen útját.

Göntérháza, 1970

Búcsú Barátomtól...

Még mindig nem hiszem,
hogy vége, elmentél!
Még mindig nem értem,
miért ennyit éltél!

Göntérháza, 2002

Az élet morotváján

Mi az, mi bennem folyton tombol?
Miért is van, óh, varázsszemed?
Nem kérdezem, úgy sem értem,
Csak azt tudom, hogy szeretlek.

Bár lehetnék zúgó orkán,
Mely tombolva fákat dönt le,
Vagy lehetnék tüzes vulkán,
Mely Földet füsttel vonja be.

Lerombolnám a drága oltárt,
Melyen hű szerelmem lángja ég!
S nem maradna lelke mélyén,
Egyedül csak a puszta tél.

De nem lehet, mert hívogatsz te,
Kit szeretnem úgysem szabad,
S így az élet morotváján
Fájdalmaim kínja fakad!

Dobronak, 1957

Lelkemre rázuhant...

Vulkán lett a bensőm,
Forró lávatenger,
Vészes önemésztő,
A nagy, tehetetlen.

Lelkemre rázuhant
A föld egész gondja,
Most agyam, a józan,
Részeire bontja.

Még igádban ember
A gyilkos atommag,
De üzöttként remeg
A Jövő, a Holnap.

Lendvahegy, 1978

Mégis fény gyúlt

Engem a viharok szültek,
A fájók, nyögők, betegek.
Bennem csak zokog az ének,
Mert engem viharok szültek.

Jajgató korok kórleplén
Kínlódtam vágytól részegen.
Fetrengtem sárban, hevenyben
A korok jajgató leplén.

Szememben fény hiába gyúlt,
Bolygók, s atomok szikrája...
Legázoltak bosszúvágyak,
Ha szememben mégis fény gyúlt!

Göntérháza, 1969

Halálcella

Kip-kop, kip-kop,
mi kopog? -
Haláltánc,
csörgő lánc.

Kip-kop, kip-kop,
mi zokog? -
Kurtavas,
gyenge agy.

Kip-kop, kip-kop,
mi dobog? -
Kalapács,
zuhanás.

Kip-kop, kip-kop,
mi susog? -
Kaszaél,
halál, vér!

1953

Csokrot emlékül

Kertész vagyok a rózsakertben,
Hol a szívek nyiladoznak.
Gyenge rügyüket ápolgatom,
Nemes ágat beléoltva.

Miként a virág drága kelyhét
Méhnek nyújtja illatozva,
Bensőm értékét úgy osztom szét:
Vándornak, sivatag kútja.

Nektek, ti kékszemű virágok
Új világot teremtek...
S midőn kifosztva, összetörten

Lezáródik majd fáradt szemem;
Sírphantomra nefelejcsből
Csokrot emlékül tegyetek!

Dobronak, 1956

Lélekvergődés

A leláncolt Prométheusz
kínja lett lelkem,
télvirágot megdermesztő
jégfagyos fohász,
lángokádó sárkánytűzre
hiába várok.
Erosz hatalma megöl itt
mindent, s a magány
közönyködében új fényre
hiába várok?!

Páris almája már nem kell
Aphroditének?
A trójai faló ténye
bűvölön hódít.
Sámson erejét megtörték
az ál-Delilák?
Dávid oroszlánjai nem
oltanak tüzet.
Noé bárkája sem őrzi
az élet magját.

Új Nérók gyújtanak lángot
rakétamaggal.
A gladiátorok most más
célokért küzdenek.
Vér és pénz a játék tétje;
és a hatalom.
Érzelmet, szellemet törő
átkos aratás:
a bilincsbe vertek fölött
lélekuralom!

Csont-bőr karok nyúlnak égbe
bízó reménnyel.
Milliók vágyát ordasként
Fáraók ölik.
Aranyszobrokat őriznek,
gyűjtenek vágyva.
A szabadság szép álma bús
szívekben él, s Ők
Isten Igéjét tapossák
gyalázva sárba!

Göntérháza, 2002. október 6.

Varga József, nyugalmazott egyetemi tanár, nyelvész, költő, író. 1930. szeptember 17-én született Verőcén. Az elemi iskolát Göntérházán, a tanítóképzőt Muraszombatban végezte. Több muravidéki általános és középiskolában tanított.

1966-ban szerzett főiskolai oklevelet magyar nyelvből és irodalomból az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karán.

1976-ban a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán nyert magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanári oklevelet. Ugyancsak ott doktorált magyar nyelvből 1986-ban.

Az 1980/81-es tanévtől nyugdíjba vonulásáig a Maribori Egyetem Pedagógiai Karán, a Magyar Nyelv és Irodalom Intézet tanszékvezető tanára volt.

Göntérházán él.

Megjelent kötetei:

Naphívogató (gyermekversek), 1974

Pásztortüzek (versek), 1979

Élni (versek), 1981

Sorvadó népem (elbeszélések), 1990

Konokhit (versek), 1992

Hang-bona (válogatott gyermekversek), 1995

Az ellopott tündér (mesék), 1998

Nyelvhasználat, névdivat (tanulmány), 1999

A lendvai vár kapitánya (ifjúsági regény), 2001

Létforgá@sok (elbeszélések), 2001

Mag-Szó-Álom... (versek), 2001

Tar Mihály szüretjén (elbeszélő költemény), 2002

Tavaszi ébredés (gyermekversek), 2002

Életfojtó lánc (versek), 2002

Muravidéki személynevek (tanulmány), 2003

Mondjuk, írjuk hetésiesen? (tanulmány), 2004

Egyperces mesék (mesék), 2004

Mégis fény gyúlt (versek), 2004

Varga József kozmoszának melege

Varga Józsi könyvet - a mostanit is - határozott céllal, konok hittel, szelíd szóval és határtalan szeretet-igénnyel ad át az olvasónak. (Azért itt zárójelben egy megszorítást kell leírnom, az írói szándék és a közöltek hatása, visszahatása nem mindig került közel egymáshoz.) A Tisztelt Olvasó belelapoz Varga Józsi lendva-hegyi verseibe, természeti költeményeibe, s főként a forma nyomán fölsejlenek előtte elődök arcképei: Petőfi és Arany, néha Ady és József Attila szólal meg a pince előtermében. Mit mondanak? Kiderül Varga József új könyvéből. S persze az is, a mézédess mustból kiforrt bort márciusban - Dionüszosz ünnepén - versek olvasása mellett is kortyolhatjuk. Így - a költő szavaival - elérhetjük „egy új kozmosz melegét”.

Laczkó András